

N:o 30.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 april 1890.
 — — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående utredning huruvida och under hvilka vilkor statsmagten må kunna ikläda sig ansvar för förluster, som af embetsmän genom felaktig embetsförvaltning vållas.

(Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 2.)
 (Andra — — — — (n:o 3) — — n:o 1.)

Till Konungen.

Genom skrifvelse den 13 april 1881 anhöll Riksdagen att Eders Kongl. Maj:t, efter föregående utredning, täcktes taga i öfvervägande, huru vida och under hvilka vilkor statsmagten kunde till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens embetsmän genom felaktig embetsförvaltning tillskyndades enskilda samhällsmedlemmar utan deras förvällande samt derefter till Riksdagen göra den framställning i ämnet, som af omständigheterna kunde finnas påkallad.

I berörda skrifvelse anförde Riksdagen, bland annat, att den väckta frågan afsåge ett ämne af stor betydelse, hvars lyckliga lösning

skulle undanrödja en väsentlig brist i vår lagstiftning; att om det äfven måste medgifvas, att den ansvarsskyldighet, som sålunda skulle blifva statsverket ålagd, möjligen en eller annan gång komme att för det samma medföra förluster och uppoffringar, dessa dock torde vida öfvervägas af det i berörda hänseende för samhället i dess helhet och för hvarje dess medlem fullt betryggade rättstillståndet, samt att Riksdagen, som således ansåge högeligen önskvärdt, att åtgärder måtte vidtagas i ändamål, att denna grannlaga fråga erhöles all erforderlig utredning för att sedermera i lagstiftningsväg ordnas, trodde sig äfven kunna antaga, att äfventyret för det allmänna af en lagbestämmelse i ofvan angifna syfte skulle blifva mindre i samma mån, efter en sådan utredning, gränserna för statsverkets ansvarsskyldighet noga utstakades och nödiga föreskrifter infördes till skydd mot missbruk eller felaktigt förfarande af tjenstemännen, å ena sidan, samt mot obefogade ersättningsanspråk från enskilda samhällsmedlemmar å den andra.

Sedermera hafva under den 12 mars 1886 af Eders Kongl. Maj:t utfärdats särskilda lagar dels angående ansvarighet för skada i följd af järnvägsdrift, dels ock angående ersättning af allmänna medel åt oskyldigt häktade eller dömda.

Under erinran att Riksdagens ifrågavarande framställning icke i vidsträcktare mån, än ofvan nämnts, föranledt till Eders Kongl. Maj:ts åtgärd, har hos Riksdagen blifvit anmärkt, att, derest den embetsman, till hvilken enskild part i följd af lagens föreskrifter nödgades för bevarande af sin rätt öfverlemnade större eller mindre del af sin förmögenhet, förstörde eller förskingrade de värdehandlingar eller penningebelopp, som åt honom anförtrotts, utan att han mäktade ersätta eller gälda desamma, drabbades den enskilde af skada och förlust utan utväg att därför skaffa sig godtgörelse; såsom exempel hvarpå anförts, att om vid försäljning af utmätt fastighet köpare erlagt det i lag stadgade beloppet af köpesumman, kunde han löpa ganska stor risk med afseende på beloppets återfående, derest försäljningen sedermera till följd af formfel eller andra orsaker återginge eller upphäfdes, hvaremot, om försäljningen komme att ega giltighet och vederbörande tjänsteman förskingrade det inbetalda köpeskillingsbeloppet, in-teckningsegare kunde utsättas för äfventyret att helt och hållet förlora sina på i öfrigt god säkerhet grundade fordringar, samt att en fordringssegare, som på grund af gällande utsökningslag för indrifning åt vederbörande utmätningsman öfverlemnade ett fordringsbevis i original, i händelse af förskingring af de uppburna medlen icke egde bättre rätt till dennes egendom än någon af hans öfriga borgenärer; — hvadan på dessa och i öfrigt

anförda skäl föreslagits, att Riksdagen måtte hos Eders Kongl. Maj:t göra förnyad framställning i det syfte, som uti 1881 års Riksdags omförmälda skrifvelse innefattas.

På sätt ofvan anförts, har behovet af lagstiftning till åstadkommande af säkerhet för enskild person mot skada och förlust, som honom kan tillskyndas ej allenast derigenom, att statens embetsmän förskingra penningar eller värdehandlingar, som de å tjenstens vägnar emottagit eller omhänderhafva, utan äfven genom felaktig embetsförvaltning i öfrigt, ännu icke blifvit afhjelpat. Det torde dock vara i hög grad obilligt, att statens medborgare till följd af landets egna lagar nödsakas att under vissa förhållanden, hvilka blifvit här ofvan närmare angifna, för bevarande af sin lagliga rätt, till exekutiva myndigheter aflemna penningar eller värdepapper, utan att staten ikläder sig något som helst ansvar, för den händelse dessa genom oredligt eller vårdslöst förhållande å myndigheternas sida skulle gå förlorade.

Riksdagen, som sålunda anser de skäl för behovet af en lagstiftning i berörda syfte, hvilka i Riksdagens ofvan omförmälda skrifvelse åberopats, fortfarande ega full giltighet, finner de hittills i ämnet vidtagna åtgärder icke vara tillfyllestgörande för det med skrifvelsen afsedda ändamålet och får i anledning häraf anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes, efter föregående utredning, taga i öfvervägande, huru vida och under hvilka vilkor statsmagten må kunna, utöfver hvad i sådant afseende redan finnes stadgadt, till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd, ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens embetsmän genom felaktig embetsförvaltning kunna blifva enskilde samhällsmedlemmar tillskyndade, samt derefter till Riksdagen göra den framställning i ämnet, som af omständigheterna må finnas påkallad.

Med undersåtlig vördnad.

Stockholm den 11 april 1890.